

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 18.12.2023

Vår ref.: 202315750-4 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.: 23/1965-

NVEs hørings svar til Strømprisutvalgets rapport

Vi viser til Olje- og energidepartementets høring av Strømprisutvalgets rapport «Balansekunst» med høringsfrist 15.12.2023.

1 Generelle kommentarer

- NVE mener Strømprisutvalgets rapport er en grundig og detaljert gjennomgang av dagens kraftmarked og dets rammebetingelser.
- Gjennom NVEs arbeid med å overvåke kraftsituasjonen observerer vi mange av de samme utviklingstrekkene som rapporten beskriver.
- NVE deler strømprisutvalgets vurdering om at kraftmarkedet i stor grad fungerer godt, og at markedet er det beste virkemiddelet for å omsette kraft også i framtiden.
- Høye priser i kraftmarkedet reflekterer at det er knapphet på kraft, og kan bidra til å redusere kraftforbruket.
- Utvalgets konklusjon om at «politikk som sikrer et varig kraftoverskudd er det viktigste tiltaket for å sikre lave og konkurransedyktige kraftpriser på sikt», er i tråd med NVEs analyser og anbefalinger.

2 Særskilte kommentarer

2.1 Mer informasjon om kapasitetsfastsettelse på mellomlandsforbindelsene ville styrket kraftmarkedet

Utvalget beskriver både verdien av handel i et værbasert kraftsystem i kapittel 7.4 «Handel og forsyningssikkerhet henger nøye sammen» og de rettslige rammene for krafthandel i kapittel 15.3.

Utvalget har videre sett nærmere på konsekvensene av tiltak som reduserer bruken av utvekslingskapasiteten med utlandet. For at markedene skal fungere best mulig mener NVE at det er viktig at mest mulig tilgjengelig kapasitet tilbys til markedet til enhver tid. Vi savner derfor en diskusjon og analyse av hvordan kapasiteten fastsettes på

mellomlandsforbindelser i markedet i dag, og en analyse av hvordan dette påvirker risikoene, usikkerheten og ageringen i kraftmarkedet.

I oppfølgingen av kraftsituasjonen som NVE gjør fra uke til uke, ser vi at det er stor variasjon i kapasiteten som tilbys i markedet på de samme mellomlandsforbindelsene. Vi erfarer også at det er utfordrende å skaffe seg informasjon om og oversikt over årsaker til og begrunnelse for de begrensningene som oppstår. Vi mener at et velfungerende marked er avhengig av transparens, og at dette også burde vært vurdert nærmere i rapporten. Dersom informasjon om kapasitetsfastsettelse hadde vært lettere tilgjengelig, ville dette gjort det enklere for aktørene å utarbeide mer korrekte antakelser om utvekslingskapasitet.

2.2 Vekst i støtteordninger bidrar til fall i likviditeten i finansielle markeder og kan svekke verdien av prisene på finansielle framtidskontrakter

Rapporten gir etter NVEs syn en god beskrivelse av terminmarkedet i kapittel 6.7 om langsiktige markeder er markeder for usikkerhet. I kapittel 7.6 om engrosmarkedet påpeker utvalget at «analyser av terminmarkedet og mulighetene for effektiv prissikring tyder på at likviditeten i disse markedene med fordel kunne vært større».

NVE mener konsekvensene av et lite likvid terminmarked burde vært diskutert noe mer inngående. Den fallende omsetningen i det finansielle markedet svekker påliteligheten til framtidprisene. Som følge av de høye strømprisene, ser vi en vekst i ulike støtteregimer. Dette gjelder for eksempel etablering av strømstøtteordningen i Norge og en vridning mot bilaterale langsiktige kontrakter hvor betingelsene ikke er kjent. Veksten i ulike støtteordninger bidrar til et fall i likviditeten i de finansielle markedene. NVE mener derfor det kan stilles spørsmål om i hvilken grad prisene på finansielle framtidskontrakter notert på børsen vil være egnet til å gi investeringssignaler. Videre kan det stilles spørsmål ved om prisene finansielle framtidskontrakter vil være et godt grunnlag for vannverdifastsettelsen til kraftprodusentene.

Lite robuste framtidpriser kan føre til asymmetri mellom store og små aktører. Store aktører vil ha ressurser til å innhente et større tilfang av informasjon fra ulike kilder, noe som er krevende for de mindre aktørene. I tillegg til å svekkes som investeringssignal, vil lite robuste framtidpriser kunne føre til økte kapitalkostnader (økt risiko) og ikke-optimal vanddisponering.

2.3 Andre merknader

I kapittel 5.8 som inneholder en oversikt over myndigheter involvert i kraftsektoren, nevner spesielt NVEs rolle som konsesjonsmyndighet og reguleringsmyndighet. Vi vil i tillegg påpeke til at NVE er utpekt som rasjoneringsmyndighet av OED. Dette innebærer blant annet et ansvar for å overvåke kraftsituasjonen og informere OED hvis det oppstår en reell risiko for kraftrasjonering. Dessuten er NVE utpekt som beredskapsmyndighet og har blant annet ansvar for å følge opp krav til aktørene som skal sikre at kraftforsyningen opprettholdes og at normal forsyning gjenopprettes på en effektiv og sikker måte dersom det oppstår avbrudd.

I diskusjonen om informasjon fra aktører til TSO og RME i kapittel 15.5.4 mener vi det bør komme frem at mye av den rutinemessige overvåkingen av kraftsituasjonen og vurderingene av risiko for forsyningssikkerheten gjøres av NVE.

Informasjonsdeling mellom myndighetene, Statnett og aktørene

I kapittel 15.5 vurderer utvalget flere mulige tiltak for å sikre informasjonsflyt mellom myndighetene og produsentene. Et tiltak som nevnes er at myndighetene og aktørene bør samarbeide om å utarbeide felles forutsetninger for priselastisitet. Et annet tiltak er at myndighetene bør publisere mer informasjon om sine vurderinger av situasjonen, slik at aktørene kan bruke dette som en del av sitt beslutningsgrunnlag. NVE vil her legge til at verdien av å bruke felles forutsetninger bør veies opp mot verdien av at flere aktører gjør uavhengige vurderinger av den samme situasjonen.

Vår erfaring med rapporteringsordningen som ble innført i 2022 var at det var nyttig å kunne sammenligne NVEs egne prognoser med prognoser som kraftprodusentene hadde gjort uavhengig av hverandre, og uten at de kjente forutsetningene som lå til grunn for NVEs egne analyser. Informasjonen fra rapporteringsordningen ble brukt både til å kvalitetssikre NVEs risikovurderinger, og som grunnlag for dialog med kraftprodusentene om deres vurderinger.

Høyeste og laveste regulerte vannstand er ikke gjenstand for revisjon

På side 198 påpekes det at grensene for høyeste og laveste vannstand i et magasin er gjenstand for revisjon på nærmere bestemte vilkår. Dette er ikke helt korrekt. For de konsesjonene som kan tas opp til revisjon er det kun vilkårene for konsesjonen som kan revideres, ikke grensene for høyeste og laveste tillatte vannstand. Det som kan tas opp i forbindelse med revisjonen er begrensninger for hvordan konsesjonæren kan operere innenfor høyeste og laveste tillatte vannstand gjennom året.

Magasinstatistikkens betydning som informasjon til markedet

I kapittel 6.3.1 peker utvalget på at NVEs Magasinstatistikk og anslag på snømagasin i stor grad styrer hvor ofte kraftprodusentene oppdaterer sine vannverdier. Det står også at ingen har den samlede oversikten før NVE publiserer sine tall hver uke.

Vi vil her spille inn at magasinstatistikken fra uke til uke trolig er av større betydning for de mindre aktørene, enn for de større. Store kraftprodusenter har tilgang til mye informasjon selv, noe som gjør dem i stand til å utarbeide gode anslag på samlet endring i magasinifylling fra en uke til en annen.

Med hilsen

Kjetil Lund
Vassdrags- og energidirektør

Godkjent i henhold til NVE sine interne rutiner.

Mottakerliste:

Olje- og energidepartementet

Kopimottakerliste: